

MTK Maaseutunuorten lisäselvitys tulevaisuusvaliokunnalle VNS 1/2026 vp

Lähettäjä: Remes Meri <Meri.Remes@mtk.fi>

Lähetetty: torstai 4. kesäkuuta 2026 14.04

Arvon tulevaisuusvaliokunnan jäsenet. Valiokunnan 3.3. olleen kuulemistilaisuuden keskustelun lopussa nousi esiin geenieditointiin ja laajemmin jalostuksen parametreihin liittyvä keskustelu, Toivoisin vielä mahdollisuutta täydentää tätä keskustelua maaseutunuorten näkökulmalla, sillä näkemyksemme poikkeavat keskeisesti kokouksessa kuullusta. Emme koe uutta geenieditointiin liittyvää lainsäädäntöä uhkana viljelijöille tai pienemmille jalostustoimijoille, vaan mahdollisuutena ja välttämättömyytenä sekä viljelijäväestölle että kaupallisille pienen mittakaavan jalostustoimijoille.

Viljelyolosuhteemme Suomessa ovat poikkeukselliset erityisesti valojakson, lyhyen kasvukauden ja vaihtelevien sääolojen osalta. Näihin ei käytännössä voi täysin siirtää Keski- tai Etelä-Euroopassa jalostettuja lajikkeita, vaikka itä-länsi suunnassa lajikkeiden siirtäminen usein onnistuukin paremmin samankaltaisten päiväolosuhteiden vuoksi.

Vaikka ilmastonmuutos muuttaa olosuhteita, se ei poista tarvetta lajikkeille, jotka on jalostettu pohjoisiin oloihin. Sama pätee myös muihin pohjoisiin maihin. esim. Kanadassa ja Norjassa tehdään jalostusta ja yhteistyö näiden kanssa on tärkeässä roolissa. Kanadassa haasteensa tuovat GMO:t ja NGT:t ja Norjan osalta kokonaisvolyymit ovat rajallisia. Omaa jalostusta siis tarvitaan. Pohjoismaissa on rakennettu yhteisiä malleja, kuten public-private breeding -ohjelma (mukana Suomen lisäksi SV, DK, NO), jonka kautta osaamista ja resursseja yhdistämällä voidaan vahvistaa alueellista jalostusta pohjoisiin oloihin.

On strategisesti tärkeää, että meillä on Suomessa omaa jalostusta ja osaamista. Ilman sitä riski kasvaa, että tarjolla olevat lajikkeet eivät vastaa meidän tuotanto-olosuhteita tai viljelijöiden sekä teollisuuden tarpeita. Tämä kytkeytyy toisaalta myös osaamisen ja innovaatioiden käyttöönoton kautta Suomen kilpailukykyyn ja tukee kannattavuutta. Erityisen tärkeää tämä on nurmivaltaisessa maassa, kuten Suomessa. Nurmen jalostus on Suomelle keskeistä ja esimerkiksi timotein kehittämisessä meillä on vahvaa osaamista.

Uudet jalostusmenetelmät (NGT:t) tukevat kotimaista kasvinjalostusta. Ne tarjoavat yhden tehokkaan lisätyökalan, jolla jalostusta voidaan tehostaa, erityisesti sellaisten ominaisuuksien osalta, joita tarvitaan muuttuvissa oloissa: satovarmuus ja satoisuus, laatu sekä kestävyys tauteja, kuivuutta ja märkyyttä vastaan. Samalla on hyvä tunnistaa, että NGT:t ja GMO:t ovat eri asioita, vaikka ne usein julkisessa keskustelussa sekoittuvat. Niputus on tahallista ja harhaanjohtavaa ja kuvaa yhtä paljon käytettävien menetelmien laatua kuin vaikkapa 70-luvulla kehitetty auto rinnastettuna nykyaikaiseen kaasuhybridiiin. Todellisuudessa ero on paljon räikeämpi. Samoin kuin autoteollisuudessa, myös jalostusteollisuuden puolella on mahdollista huomioida käyttäjien tarpeita, mikäli jalostaja löytyy tarpeeksi läheltä ja loppukäyttäjien ryhmä on riittävän kiinnostava. Kukapa meistä ei haluaisi ajella suomalaisella kaasuautolla sähköauton sijasta, mutta polttomoottoritekniikkaan perustuva teknologia tyrittiin EU-tasolla liian rajoittavalla lainsäädännöllä ja tilalle saatiin vähemmän kestävä ja heikommin meidän olosuhteisiimme soveltuva vaihtoehto. Kaasuautojen valmistajia ei löydy, joten meillä kuluttajina vaihtoehdot rajautuvat kauaksi omista tavoitteistamme ja vaikutuspiireistämme. Haluamme ehdottomasti varmistaa, että meillä on tässä keskustelussa mukana osapuoli, jota kiinnostaa käydä keskustelua pienen markkinan suomalaisen viljelijän tarpeista ja jalostustavoitteista.

NGT-lainsäädäntö on tässä mielessä tärkeä Suomen näkökulmasta, sillä se auttaisi kotimaista jalostusta kehittämään paremmin ja nopeammin pohjoisiin oloihin soveltuvia lajikkeita. Samalla se tukisi koko EU:n tasolla alueellista jalostusta, jossa pienillä ja keskisuurilla toimijoilla on edelleen merkittävä rooli. Avainroolissa on sääntelyn ennakoitavuus, joka mahdollistaa pienempien jalostustoimijoiden työtä.

Ajatus siitä, että pelkkä tilajalostus, TOS-lainsäädännön tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen tai perinnelajikkeiden valinta korvaisi modernin jalostuksen, ei oikein vastaa nykytilannetta. Ne voivat täydentää kokonaisuutta, mutta eivät yksin riitä vastaamaan ilmastonmuutoksen, satovarmuuden ja tuotantotehokkuuden haasteisiin. Jalostus on yksi keskeisistä keinoista varmistaa ja tukea kestävää ja kilpailukykyistä ruoantuotantoa Suomessa myös tulevaisuudessa.

Tutkittuun tietoon nojaava jalostus ja sen saralla viimeisen viidenkymmen vuoden aikana tehty osaamisharppaus ei ole ristiriidassa sen kanssa, että jokaisen meistä tulee omilla tiloillaan huolehtia tuotantoympäristöstä, erityisesti pellon kasvukunnosta.

Maaseutunuorten valiokunnan puolesta,

Valiokunnan puheenjohtaja Jaakko Renko

Valiokunnan varapuheenjohtaja Lasse Anttila ja

valiokunnan sihteeri Meri Remes